

II. Citace odborného textu

Proč citovat?

- uvádíme zdroj použité myšlenky, která není naše vlastní. Umožňujeme tak čtenáři, aby si tvrzení ověřil a případně si citát přečetl v širších souvislostech přejatého textu. Uvedením zdroje určité myšlenky nepadají omyly jiných badatelů na naši hlavu.
- Abychom nekradli cizí myšlenky
- citujeme, abychom podepřeli svůj vlastní výklad

Gabriel, Jiří. Filozofické myšlení v Německu a Anglii za života J.S.Bacha a G.F.Händela. In: *Händel a Bach*. 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1992. 245 s. ISBN 80-210-0453-3: „Ve stati *Dějiny umění jako humanitní disciplína* Erwin Panofsky – s odvoláním na Ch.S.Pierce – napsal, že „obsah uměleckého díla můžeme na rozdíl od námětu popsat jako to, co dílo nepředvádí, ale přece jenom prozrazuje. Je to základní postoj národa, období, třídy, náboženské nebo filozofické přesvědčení, tak jak je poznamenáno jedinou osobností a kondenzováno v jediném díle.“ Panofsky se zabýval především, výtvarným uměním, avšak citovanou tezi vztahoval na všechna umělecká díla, tj. na všechny „člověkem zhotovené předměty, které vyžadují estetickou konzumaci“. Pokusme se tedy krátce naznačit charakter filozofického myšlení v Německu a Anglii za Bachova a Händlova života.

citujeme

- v kurzívě a uvozovkách (v kurzívě i názvy děl, které v textu zmiňujeme bez citace (... litoval, že film *Amadeus* postavil Salieriho do špatného světla....) – pokud naše citace nezačíná na začátku věty, postavíme před ni ....., pokud nekončí s koncem věty, ... po citaci)
- myšlenky se zásadním anebo naopak zavádějícím přínosem

Krüper, Andreas. Amadeus je geniální kulturní lež. *Opus Musicum*, 2002, roč.34, č.6, s.25-27. ISBN 00862-8505. : Jak dospěl Peter Schaffer k názoru, že Salieri byl „průměrným, pracovitým hudebníkem“?

- zajímavé formulace – i méně zásadnějších myšlenek, taková citace plní funkci „ozvláštnění“ našeho nudného textu.
- krátké pasáže, myšlenku zdlouhavě formulovanou převyprávíme svými slovy, s uvedením zdroje.
- po citované pasáži vždy uvádíme své hodnotící stanovisko

Pečman, Rudolf. *Georg Friedrich Händel*. 1.vyd. Brno: Supraphon, 1985.392 s. ISBN 02-008-85 Neváháme říci, že Stravinského diskusní přístup k Händelovi byl motivován malou znalostí jeho děl. Píše-li však anglický skladatel Cyril Meir Scott, odchovanec konzervatoře ve Frankfurtu nad Mohanem, o neúnosnosti Händelových skladeb, je to projev značné umělecké necitlivosti. „Co jeví se v jednom století jako krásné, stane se v následujícím banální. Není například největší díl Händelovy tvorby dnes zrovna tak neúnosný jako většina z Wordswortha? Neboť kde najdeme vážného hudebníka, který by se odhodlal poslechnout si Mesiáše? A přece byla bezesporu doba, kdy Mesiáš byl něčím krásným a představoval možná dokonce něco intelektuálně zajímavého.“ Nechceme, aby čtenář nabyl dojmu, že ve dvacátém století představuje Händelovo dílo problematickou hodnotu.....

---» citujeme pro potřeby naší práce a ne naopak, jinak ulpíváme na typu „kompilace“

III. Psaní odborného textu

Druhy odborných prací a jejich povaha –

- 1. *přejímání* – KOMPILACE – smícháme myšlenky několika přečtených titulů
  - Přínos – dobrá informační hodnota
  - Vhodné pro seminární práce
- 2. *zhodnocování* – OBJEV – práce s archiváliemi, objevení nových pramenů, interpretace vybraného problému
  - Přínos - zjišťujeme nové objektivní poznatky, z nichž ostatní posléze anonymně kompilují
  - Bakalářská práce, diplomová
- 3. *přemýšlení* – EXPERIMENT – na základě 1. a 2. bodu vytvoříme hypotézu a pomocí ověřování zkusíme její funkčnost, abstrahování – třeba – najdeme v autorově korespondenci zmínku o jistém filozofovi a snažíme se nyní prokázat vliv jeho teorií na námi sledovaného autora.
  - Přínos – pokud se podaří, kompilují z vás i ti nejlepší , a to jmenovitě
  - Diplomová práce, dizertační

Zásady: aneb Badatelovo osmero

1. Nepoužíváme cizí slova jen proto, že dobře znějí. Odbornosti tím nepomůžeme, spíš přidáváme jen práci čtenáři, místo abychom jej hýčkali. Volme srozumitelná slova v mateřštině, snažme se neodradit. Cizí slova používáme pouze v případech :
  - ustálené normy (kdy funguje jako termín, myslíme ale na to, jestli je čtenáři srozumitelný) (paradigma, organologická ikonografie...)
  - speciálního významu , který by se v češtině musel opisovat více slovy a složitěji (habitus...)
  - „ozvláštnění“ – chceme výpověď nějak zabarvit – naznačit nadhled nad vlastní hypotézou a ironický odstup od citovaného autora (zde i zastaralé výrazy jako kadlub, bibelot...)
  - „šoková funkce“ - na místech, kde tušíme ochabování čtenářovy pozornosti (slova jako prisma, diapazon...)
2. Neopakujeme slova – nenuďme čtenáře stejnými výrazy a využívejme bohatou slovní zásobu (platí zejména pro fádní sloveso být, dávejme pozor i na četnost slova „je“ v slovesech se sponou a slovesech trpného rodu – je uvedený, je citovaný, je uveden, je citován...)
3. Neopakujeme stejné syntaktické prostředky – všeobecně má každý student tendenci nadužívat přívlaskových souvětí, navíc s opakováním tytéž spojky „který“. Tendence je jasná – zhušťování výpovědi do menšího textu. Právě

tato snaha ale v mnoha případech znesnadňuje čtenáři pochopení našich formulací a tím i problému, nemluvě o orientaci ve stavbě souvětí.

4. Nepoužívejme rozsáhlá souvětí - jsou nepřehledná, unavující a literárně nudná. Další osvědčený prostředek šokové výpomoci, vhodný i pro zvýraznění výpovědní hodnoty informace, představuje zkrácení věty následující po souvětí.
5. Všimějme si, že stylistická návaznost vět odpovídá i návaznosti obsahové. Docilme jednotného proudu myšlenek, aby se nám stylisticky nezadrhl v momentě, kdy chceme podat nejpregnantnější důkaz svého tvrzení.
6. Před psaním odborného textu si oživme pravopisná a gramatická pravidla, abychom zbytečně neshodili jeho úroveň.
7. Nepoužívejme květnatá spojení, působí zhoubně zvláště v kombinaci s cizími slovy. (*Výsostná metamorfóza hlubinných pocitů, totálních osobnostních postojů k univerzu prostřednictvím racionální konstrukce...* – jeden známý muzikolog o *Kunst der Fuge*)
8. V analýzách děl i skladatelů se vyvarujme očadlíkovským neduhům - nepišme naše subjektivní dojmy a vyznání
9. na závěr jedna otázka – nemáte při čtení svého textu problémy s dechem? Pokud ano, zredukujte slova ve větách a věty v souvětích. Obecně lze říci, že věta, kterou proneseme nahlas na jeden dech, je únosná stylisticky i obsahově.